

En natts anatomi

Anna Kim

Översättning Nina Katarina Karlsson

Huvudpersoner

(I den ordning de först framträder i romanen)

Sivke Carlsen, 22, assistent på museet

Jens Petersen, 29, polis

Julie Hansen, 14, skolelev

Mikkel Poulsen, 41, lärare

Inger Poulsen, 21, bokhandelsbiträde

Keyi, 59, hemlös

Per Kunnak, 21, arbetslös

Ole Ertaq, 17, skolelev

Magnus Uttuaq, 17, skolelev

Mikileraq (Miki) Bak, 34, lärare

Niels Miteq, 28, drömtydare

Lars Kilimi, 25, barnskötare

Sara Lund, 20, student

Anders Tukula, 24, arbetslös

Idisitsok (Idi) Tukula, 8, skolelev

Malin Olsen, 29, turist

Amarâq, Ittuk, Qertsiak och Aputiq är fiktiva platser på Östra Grönland.

Prolog

Epidemin nådde sin kulmen på sensommaren, på tröskeln till hösten. De elva självmorden begicks inom loppet av fem timmar, under natten från fredag till lördag, utan förvarning, utan tillkännagivande, utan överenskommelse. Döden bredde ut sig som en farsot, offren tycktes ha blivit smittade av bara en beröring eller en blick –
efteråt talade man om en sjukdom.

1 Sivke Carlsen har just mött en främling som kastar upp sina skor i luften, de fastnar i mörkret som om det fanns ett skidspår där, en osynlig stig. Främlingen, vars ansikte hon inte kan urskilja, är klädd i en uniform, han verkar lång, även om han är mycket smal, kläderna sitter inte åt någonstans utan står ut från kroppen, helt styva. Han förirrar sig allt oftare till jorden eftersom himlen i själva verket inte har några gränser, när man flyger är nivåernas entydighet upphävd och gör plats för en mångtydighet som kortsluter kontakten mellan ögon och hjärna, plötsligt är det möjligt att kasta upp slädar i höjden så att de fastnar på himlafästet och man kan ge sig ut på en färd över himlen som känns som en färd genom snön: Det är lite tystare här, kvitter från några enstaka fåglar dominerar, vindens sus ersätter havets brus, och medarna glider som på nysnö, precis så ljudlöst.

Jag heter Jens, säger polisen och drar på sig sina stövlar, jag ska vara här i ett halvår, hör hon och tränger undan sina konkurrenter. Frågar honom om han vill dansa med henne, väntar inte på hans svar, utan borrar in sitt huvud i hans famn medan hon låter honom berätta att han har varit i Amarâq i en månad, varit del av en insatsstyrka i Sudan och seglat längs Grönlands västkust med sina kollegor, runt sydspetsen och österut, och hon rycker lite närmare hans läppar med sina tills hon bara är några centimeter ifrån honom, så fortsätter hon att prata, kanske säger hon att hon tycker om honom, kanske svarar han att hon är mycket vacker, men egentligen handlar det inte om vad som sägs, utan om att filtrera fram de mjukt viskade bitonerna så att bara ett budskap återstår: *Ta mig med.*

Till och med i sömnen dansade, sprattlade hon, medan vissa klev, hoppade, snubblade över henne eller lutade sig mot den *Grå baren*, vars sortiment uteslutande bestod av Tuborg och Coca-Cola, den ena burken efter den andra vakade i hyllan, otympliga små bomber av aluminium. Andra skålade vid de runda borden som i högre och lägre modeller stod utplacerade i en halvcirkel runt dansgolvet, skålade för att dagen var slut, att veckan var slut,

tills pengarna tog slut. I den här pelarsalen påbörjas och avslutas affärer, i detta pelarrum som kallar sig *Pakhuset*, ett lagerhus. Man hittar det i hamnens mörkaste hörn, vid hamnmyningen, där som glödlamporna i gatlyktorna inte byts ut när de går sönder.

Men *Pakhuset* är mer än ett diskotek, en nattklubb, en bar, det är ett angrepp på Amarâqs tystnad, ett angrepp på isoleringen och som sådant en plats för nutid: Allt som händer här händer nu. Genom att nuet stänger ute ensamheten och stänger in livet har det fastnat i invånarnas huvuden som den enda möjligheten att undkomma det förflutna och framtiden under dessa fem timmar mellan tio på kvällen och tre på morgonen.

Julie Hansen lät Jens dra upp henne på dansgolvet trots att hennes kropp stängde sig för musiken, inte ens var i närheten av låtens yttersta lager, han var tvungen att styra henne, manövrera i kurvor, linjer och cirklar så att hon till hälften kunde uppfatta rytmen, hon lade inte märke till att det för honom bara handlade om att minska avståndet, att rycka närmare med varje steg, tills han stod så nära henne att hans ögon skymde all sikt. Hon stannade, blev knuffad, medsläpad i takt, man trampade på hennes tår, skor, trots det stod hon still, andades så lätt som möjligt, kanske trodde hon att hon bara kunde hålla fast blicken om hon inte rörde sig. I det här ögonblicket hade hela hennes existens krympt ihop till denna ögonkontakt och hon var inte mer än summan av sina ögon. Hon försökte i detta ögonblick att stå stadigt, andas jämnt och hon lyckades bromsa tidens hastighet –

tills han närmade sig hennes mun och höll fast henne med läpparna.

De lämnar hamnen i hans tjänstebil på den smala slingrande vägen, förbi en sluss där det är halvdunkelt även på dagen, i solsken. De åker genom en kamouflerad stad som även på sommaren är en vinterns stad: Till och med när de sista resterna av is försvunnit och man skulle kunna tro att den aldrig hade funnits frammanar de blinda fläckarna framför husen, små landremсор som reserverats för slädar, slädhundar och snöskotrar, i själva verket schabloner,

bilden av nyfallen snö, bara det att på sommaren är den brun, bitvis grön och lerig när det regnar.

De följer gatan i riktning mot helikopterflygplatsen, uppför berget, hela tiden uppför berget, tills de stannar efter tre kurvor, snett mitt emot *Den lille köpmannen*, en krämare där det på tre hyllplan som knappt är röda längre tillhandahålls fyra sorters kakor, två sorters pasta, gammalt förpackat bröd, italiensk tomatsås på burk, kinesiska snabbnudelsoppor, mjöl, skorpor, H-mjöl och nyckelringar för hemlösa nycklar. På nätterna är det här området mörkare än den mörkaste platsen i Amarâq eftersom det bara finns en gatlykta som lyser upp det, och trots allt vatten, trots regnet som fyller på de närbelägna sjöarna och floden, har husen i den här stadsdelen inget rinnande vatten, inget avloppssystem, de är mindre, mer som kojor och där bor de fattigare och de fattigaste. En gång i veckan åker latrinbilen genom kvarteret för att hämta upp de fyllda latrinsäckarna från utedassen, vatten måste tappas upp från ett av de grönmålade blockhusen i miniatyr, kranen är för det mesta utom räckhåll för barnen, de måste ställa sig på en sten för att fylla sina hinkar; att hämta vatten är de tioåriga pojkarnas uppgift.

Kvarteret med envåningshus som är utrustade med vatten och elektricitet ligger i närheten av hamnen –

men fattigdomen i Amarâq är relativ, så länge den enskilda människan inte kräver frihet och är lycklig i gemenskapen, då delas allt och alla äger bara detta enda, nämligen sig själv. Och denna egendom, som exakt markeras av hudens gränser, ifrågasätts endast i sömnen när sömnens själ lämnar kroppen och orsakar ett tillstånd som liknar ensamhet: bedövning.

Vi är framme, säger Jens och kliver ut, det är Johannas hus, svarar Sivke och stannar till för att släta ut sin klänning.

Han drog med henne ut genom nödutgången i andra ändan av *Pakhuset*, där röktes det i det svaga skenet från nödljuset vid den lilla utbuktningen i gatan: På det här stället var natten översållad med rödaktiga, glimmande prickar som rörde sig i takt med stegen, andningen. Han ställde Julie i hörnet utan ljus, smög sig intill henne och tryckte henne mot väggen medan han kysste hennes hals, ner mot axeln, hennes nacke och ansikte, mjukt drog ner behåbandet från hennes axel och den andra handen slingrade sig under tyget över naveln och revbenen i riktning mot behån, vek försiktigt ner den ena, sedan den andra kupan och smekte bröstet, och Julie besvarade hans kyss, hans beröringar, stoppade ner handen i hans byxor, strök över hans mage, låren –

när de blev avbrutna, tilltalade och knuffade. Hej, sluddrade någon ur mörkret, har ni öl till mig? Per lät sig inte ignoreras, Jens tog ut sina händer, tog tag i Pers krage, drog in honom och knuffade ut honom på dansgolvet.

Ska vi åka till dig?

Julie tryckte Jens hand, han nickade och de klättrade över det enda staketet i Amarâq, det var vingligt och tänkt att hindra folk från att ta springnota, och släntrade till den parkerade bilen. I bilen luktade det konstgjord tall, en doft som föreföll exotisk för Julie när hon kände den för första gången, för precis en vecka sedan. De tog gatan till hamnen, till stadens enda bensinstation, åkte längs fjorden, förbi sjukhuset, skolan och *Pilersuisoq*, stormarknaden, och förbi polisstationen, Julie vevade ner fönstret och stack ut huvudet i fartvinden, hon skrattade inte men hon log, brett, även de slutna ögonen och ögonbrynen log, och Jens som mönstrade henne från sidan, blev påmind om sin hund: Om hon hade kunnat hänga ut öronen genom fönstret, låta dem fladdra i vinden, så skulle hon gjort det.

Vi är framme, sa han och gick i förväg, hur trivs du i vårt gamla hus? frågade Julie och stannade till för att släta ut sin klänning.

Amarâq ligger vid världens ände, det är en platslukare: en plats som slukar en själv liksom platsen där man befinner sig; som inte utger sig för att vara en plats utan snarare ingången till en plats som man inte kan lämna igen när man en gång gått in, för ingången är ingen utgång.

Å ena sidan beror det på att minnena börjar blekna när man kliver in i Amarâq och att man så småningom glömmer hur man kom till den här platsen och att man en gång kom hit, ja, man börjar glömma hur det var när man kom hit och man tror sig inte komma ihåg någon annan plats än Amarâq, för gränserna som omgärdar den här staden lägger sig om halsen som en tung sjal som gör det omöjligt att vrida på huvudet, att se tillbaka. Så inträder en glömska som definitivt gör världens ände till vad det är, till slutet.

Å andra sidan ligger slutet på allt det som hör världen till vid världens ände. Amarâq är inte bara en plats med egna, entydiga koordinater, Amarâq har också en uppgift, nämligen den att avsluta. Det betyder att på det här stället sker ett avbrott från världen, det betyder också att det inte finns någon fortsättning på världen här, att det inte finns något mer efter Amarâq. Vid världens ände väntar följaktligen intet, tills det är dess tur, men kanske är det inte alls intet som väntar utan ett något som är så till den grad oformligt och oordnat att det liknar intet, fastän det i själva verket är allt. Amarâq skulle i så fall vara en plats som har alla möjligheter i beredskap eftersom den i verkligheten inte har några möjligheter i beredskap, då allt är öppet och dessa möjligheter gömmer sig i kaoset vet man inget om deras existens.

Eftersom världen upphör på det här stället befinner sig endast dess rester här, enstaka hus i bleknade färger, utlöpare av enstaka hus i bleknade färger och även vegetationen tar slut, den finns uteslutande i miniatyrversioner: pyttesmå utlöpare till plantor.

Amarâq är en utlöpande värld, det som finns kvar av den, det elementära, det osmyckade, oförställda är geometriska grundformer: koner och rätblock. Tystnaden som kommer ur denna karghet avbryts av isens kalvande, havets vågor, regnets strilande, den fallande snön; den här platsen är enbart en kuliss för vattnets olika skepnader.

Men kanske måste Amarâqs landskap vara lågmält, så att det kan visa att jorden i själva verket inte är motsatsen till himlen utan ett tillägg: att vid världens ände upphör skillnaden mellan himmel och jord och himlen är ett lika mäktigt hav som havet är en mäktig himmel och bergen är moln med grå fållar och att det ligger inom ramen för det möjliga att bestiga dessa spegelbilder och inte bara dem, utan också det verkliga himlavalvet medan man väntar på de sista regndropparna, den första solstrålen och regnbågen i den nedersta himlen för att sedan långsamt klättra från båge till båge, från färg till färg, på vintern när allt är fruset, och med varje steg skulle det stå fast att världens ände fortsätter upp i höjden, att det alltså bara handlar om ett skenbart slut.

Hur och vad man ser och förbiser beror givetvis på blickens art: den uppfostrade blicken kommer att hålla fast vid det invanda, den ouppfostrade kommer också att bli varse saker som den inte borde ha sett. Kanske är det speciella med Amarâq att det krävs en speciell blick för att se, för att titta mot intet och upptäcka något, det som trots allt existerar om än fåtaligt eller i miniatyr. Just eftersom det som finns kvar i Amarâq är utlöpare berättar de uteslutande sin historia för den rätta blicken, den felaktiga förblir blind. Det är som om naturen, som om staden skulle tala ett annat språk och meddela sig med bilder som man behövde speciella ögon för att kunna se. Men det är ett skört språk, en klippavsats som man lätt störtar ner ifrån, och detta skulle ske oväntat, utan förvarning, intet skulle plötsligt vara där, för det är förklätt –

till ensamhet: Denna ensamhet har förträngt Amarâqs innebörd, trängt bort den och brett ut sig, oöverskådligt, slutgiltigt. Det är också den som tränger sig in i varje samtal och håller ett öga på att det finns tillräckligt med utrymme för den. Det uttalade i sig intresserar den inte, uteslutande tidsspännet som behövs för att säga det, så censurerar den det som sägs efter varaktighet och meningslängd –

och tystnaden lägger sig över Amarâq, en tät dimma som har den egna andedräkten till bundsförvant.